

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ

The Course of Development Model to Enhance for Teacher Competency According to Professional Standards

พัชรินทร์ บางเขียว¹

ชัยยศ ดำรงกิจโกศล²

พิชญ์ บางเขียว³

Phatchareephorn Bangkheow¹

Wissarut Suwansantisuk²

Phisanu Bangkheow³

Received: August 18,2021 Revised: November 15,2021 Accepted: November 16,2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ และ 2) ประเมินรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และมาตรฐานวิชาชีพครู จำนวน 9 คน ครูที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู จำนวน 30 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ ชุดการสอน แบบทดสอบ แบบประเมินผลงาน แบบประเมินพฤติกรรม และแบบประเมินความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาประกอบด้วยขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรที่สัมพันธ์กัน จำนวน 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การเตรียมการ (2) การออกแบบและสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้ ชุดการสอน เครื่องมือประเมินสมรรถนะ และการประเมินผล (3) การนำหลักสูตรไปใช้ และ (4) การประเมินผลหลักสูตร 2) การประเมินรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา เป็นการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับมาก และผลการทดลองใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นตามรูปแบบ พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนการประเมินสมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตร ทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด พร้อมทั้งมีผลการประเมินความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาหลักสูตรของครูในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัย

คำสำคัญ : รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา สมรรถนะครู มาตรฐานวิชาชีพ

¹ กลุ่มวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

² ภาควิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมเครื่องต้นกำลัง วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

³ สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

¹ Corresponding author Email: patchareepom.ba@bsru.ac.th

³ Corresponding author Email: ajnu009@hotmail.com

Abstract

This research's purposes were as follow; 1) to develop the course of development model to enhance for teacher competency according to professional standards and 2) to evaluate the course of development model to enhance for teacher competency according to professional standards. The target groups of the research include 9 experts of curriculum development and teacher professional standards, 30 teachers studying in the Graduate Diploma Program and 60 administrators of school. The research tools include structured interviews, assessments of the suitability and possibilities of patterns, learning management plans, test, performance assessments form, behavioral form and teacher performance satisfaction form. The analysis of this data was based on statistics, including: percentages, mean, standard deviation and t-test. The results of research were 1) the development of course development model consisted of 4 steps: (1) preparation, (2) designing and constructing & making courses that consisted of learning objectives, instructional packages, performance assessment tool and evaluation (3) applying courses, and (4) evaluating courses. 2) Evaluation of course development model by evaluating the suitability and feasibility of the model and experimenting with course developed according to the model with teachers. It was found that the model was the most appropriate and feasibility at the high level, and a experiment of the course developed according to the format showed that students had a higher performance assessment score for course development, including knowledge, skills and attributes , than the required benchmarks and high level of performance satisfaction assessment in course development.

Keywords : Course Development Model Teacher Competency Professional Standards

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้จากการได้รับการถ่ายทอดจากบุคคลหรือจากสื่อใด ๆ ไปสู่บุคคล เพื่อให้ได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ มีทักษะในการปฏิบัติงานและมีคุณลักษณะที่ดีในตนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพและการเอาตัวรอดในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งช่วยขัดเกลาคนให้มีจิตสำนึกและคุณธรรม เป็นผู้เจริญทางสติปัญญาและจิตใจ โดยนอกจากการศึกษาจะสามารถช่วยพัฒนาตนเองแล้ว ยังส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองและก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศได้ด้วย และสำหรับการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน มีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก มีการใช้เทคนิคในกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ทักษะที่หลากหลายมากขึ้น มีการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาต่างๆ ที่ทันสมัย เข้ามาใช้ในการจัดการศึกษา ทำให้สามารถพัฒนาการเรียนรู้อให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

อย่างไรก็ตามบุคลากรที่ยังคงมีความสำคัญอย่างต่อเนื่องในฐานะผู้ถ่ายทอดความรู้และผู้จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนก็คือครู ผู้เรียนจะมีพัฒนาการและมีคุณภาพตามที่สังคมพึงประสงค์หรือไม่นั้น ครูเป็นปัจจัยส่งเสริมที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะครูเป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นผู้ปลูกฝังความรู้ ความคิด และจิตใจที่ดีให้แก่เยาวชน เพื่อที่จะได้เติบโตขึ้น เป็นพลเมืองที่ดีและมีประสิทธิภาพของประเทศชาติ ครูจึงจัดได้ว่าเป็นผู้มีบทบาทอย่างสำคัญในการสร้างสรรค์อนาคตของชาติบ้านเมือง และสำหรับหน้าที่ในชั้นเรียน ครูยังเป็นผู้จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงงาม เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างสมบูรณ์

การพัฒนาครูซึ่งถือว่าเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูงให้มีคุณภาพและมีพัฒนาการในวิชาชีพของตนเอง เป็นเรื่องของสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือที่เราเรียกกันว่า ครูสภา ซึ่งเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับ ดูแล การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2546) ซึ่งได้มีการจัดทำข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยจำแนกเป็น 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตนของครู เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาให้การรับรองปริญญา และประกาศนียบัตรทางการศึกษา เพื่อการประกอบวิชาชีพครู ของสถาบันต่าง ๆ ที่เสนอให้คุรุสภารับรอง รวมทั้งใช้เป็นกรอบในการดำเนินการทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ซึ่งกำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ ต้องผ่านการทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของกลไกและระบบการคัดกรองผู้ประกอบวิชาชีพครูให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครูและมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพ (สำนักงานคุรุสภา, 2562)

สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ในการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และโดยเฉพาะภารกิจในการผลิตบัณฑิตเพื่อออกไปประกอบอาชีพ ครูนั่น จำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสอดคล้องตามมาตรฐานวิชาชีพครูที่คุรุสภา กำหนด ซึ่งการที่ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จ มีผลการเรียนรู้หรือมีสมรรถนะเป็นไปตามที่องค์กรวิชาชีพ กำหนดได้นั้น จำเป็นต้องมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่มีคุณภาพ ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรในระดับนี้เป็นลักษณะหลักสูตรรายวิชา โดยในขั้นตอนของการพัฒนานั้นจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์รายละเอียดของแต่ละข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพครูสู่ความเป็นหลักสูตรรายวิชาที่มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา/มวลประสบการณ์ วิธีการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล ซึ่งในการจัดทำรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตรรายวิชานี้ สามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร และเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการผลิตครูที่มีสมรรถนะตามที่องค์กรวิชาชีพต้องการ ดังนั้นหลักสูตรรายวิชาจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาขึ้นมาอย่างเป็นระบบ ภายใต้ขั้นตอนของรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ แคล้วคลาด และ กัญญาธิการย์ นิลวรรณ, 2560)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อให้หลักสูตรนี้สามารถเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เป็นคู่มือผู้สอนที่นำลงสู่ชั้นเรียนได้อย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู อันจะส่งผลให้

ผู้เรียนมีการพัฒนาสมรรถนะตามที่ครูสภาซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพได้กำหนดไว้และสามารถนำความรู้ความสามารถไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ
2. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ ได้จำแนกขั้นตอนของการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้เป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ และขั้นตอนที่ 2 การประเมินรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในขั้นตอนนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านมาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในด้านนี้มาเกินกว่า 5 ปี จำนวน 9 คน เพื่อการสัมภาษณ์ข้อมูล เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ และการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดต่อไปนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากการศึกษา สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ การพัฒนาหลักสูตรรายวิชา ข้อกำหนดตามมาตรฐานวิชาชีพครู การประเมินสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อการพัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างเครื่องมือวิจัย

2. เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และมาตรฐานวิชาชีพครู โดยใช้เครื่องมือวิจัยประเภทแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน มีค่าความเที่ยงตรง (Validity) ที่ระดับ 0.75 จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อจัดสร้างรูปแบบต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีประเด็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ 1) รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา จำแนกเป็นเรื่อง องค์ประกอบ กระบวนการ และขั้นตอน 2) หลักสูตรรายวิชา จำแนกเป็นเรื่อง องค์ประกอบหลักสูตร เอกสาร/วัสดุหลักสูตร 3) การประเมินสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ รวมจำนวน 15 ประเด็น โดยเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ

ขั้นตอนนี้จะเป็นขั้นตอนของการตรวจประเมินคุณภาพรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ หลังจากที่ได้พัฒนามาแล้วในขั้นตอนที่ 1 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในขั้นตอนนี้ ได้แก่

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และมาตรฐานวิชาชีพครู จำนวน 9 คน เพื่อการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ

2. ครูที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ในรายวิชาการพัฒนาหลักสูตรจำนวน 30 คน เพื่อการทดลองใช้หลักสูตรรายวิชาที่พัฒนาขึ้นมาจากรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ

3. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 60 คน จากสถานศึกษาที่ครูปฏิบัติการสอนอยู่ในปัจจุบัน เพื่อการตอบแบบประเมินความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาหลักสูตรของครู หลังจากที่ได้เรียนรู้ตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากรูปแบบแล้ว

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดต่อไปนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยใช้เครื่องมือวิจัยประเภทแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และมาตรฐานวิชาชีพครู

2. เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินรูปแบบและหลักสูตรที่ออกแบบและจัดสร้างตามรูปแบบ โดยการนำไปทดลองใช้จัดการเรียนการสอนให้กับครูซึ่งเป็นผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู จำนวน 30 คน และประเมินสมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตรที่เกิดขึ้นกับครู โดยประเมินทั้งในด้านความรู้จัก และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยใช้แบบทดสอบ แบบประเมินผลงาน และ แบบประเมินพฤติกรรมขณะปฏิบัติงาน

3. เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินรูปแบบและหลักสูตรที่ออกแบบและจัดสร้างตามรูปแบบ โดยดูผลการปฏิบัติงานการนำสมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในสถานศึกษา หลังจากที่ได้เรียนรู้เสร็จเรียบร้อยแล้ว ประมาณ 60 วัน โดยส่งแบบประเมินความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาของครูประเมินโดยผู้บริหาร เพื่อเป็นการติดตามผลการปฏิบัติงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ได้แก่

1. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ จำนวน 4 ด้าน 16 ข้อ

2. ชุดการสอน ประกอบด้วย โครงการสอน ใบความรู้ ใบงาน สื่อการเรียนการสอน วิธีการจัดการเรียนการสอน เพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร

3. แบบทดสอบ จำนวน 20 ข้อ แบบประเมินผลงาน จำนวน 5 ด้าน 15 ข้อ แบบประเมินพฤติกรรม จำนวน 4 ด้าน 16 ข้อ และ แบบประเมินความพึงพอใจจำนวน 4 ด้าน 16 ข้อ

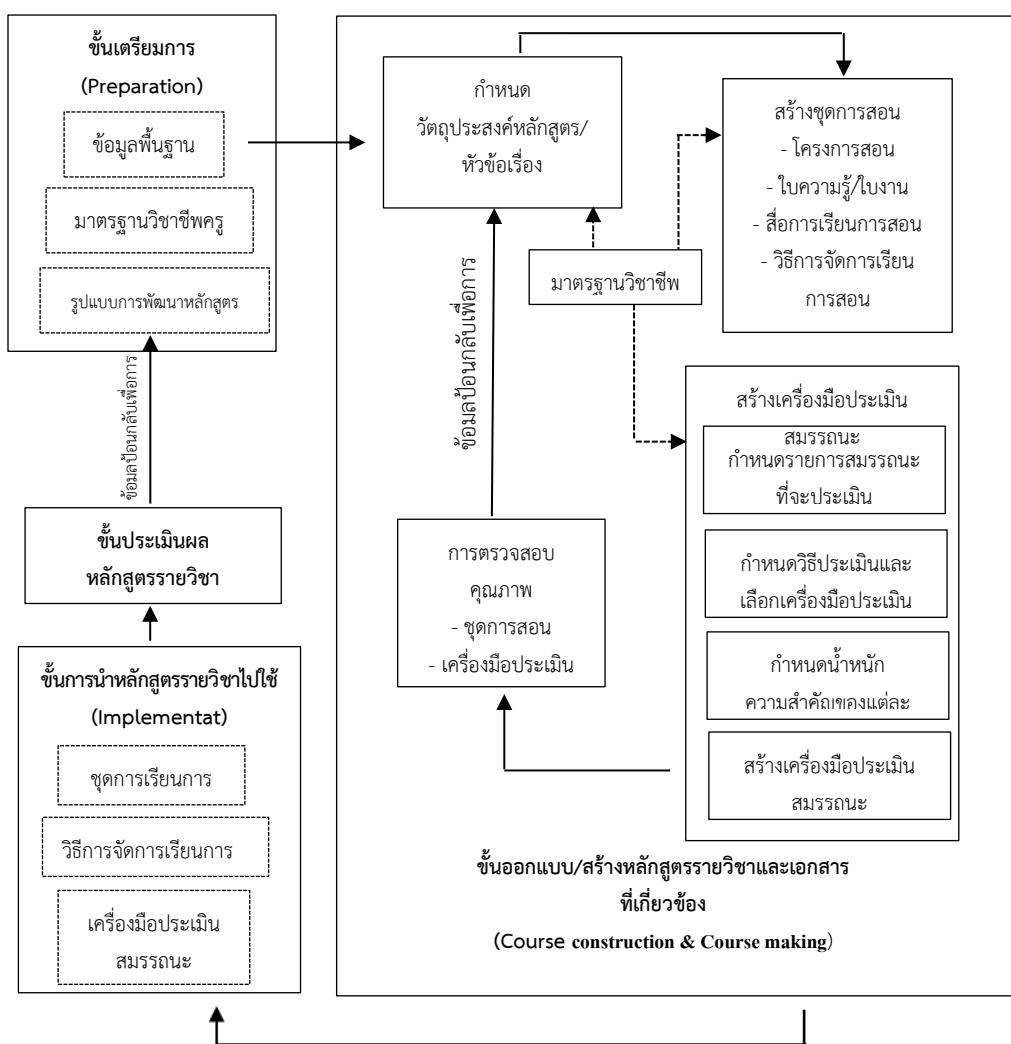
สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ด้วยสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรรายวิชาที่พัฒนาขึ้นตามรูปแบบ โดยการเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของคะแนนทดสอบด้านความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบแบบ t-Test

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ มีผลการพัฒนาแบบหลักสูตรรายวิชา ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ

จากภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบด้วยขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นตอนออกแบบและสร้างหลักสูตรรายวิชาและเอกสารที่เกี่ยวข้อง 3) ขั้นนำหลักสูตรรายวิชาไปใช้ และ 4) ขั้นประเมินผลหลักสูตรรายวิชา

ขั้นเตรียมการ เป็นการดำเนินการของการศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้มีการสังเคราะห์ทฤษฎีรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่ได้รับการยอมรับในเชิงวิชาการว่าเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพและผ่านการทดลองใช้มาแล้ว ได้แก่ รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Oliva, Peter F. (1992) รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาของ Mager, R.F., & Beach, K.M. (1967). รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร BCIT, Curriculum Development (1995) รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร ของ Pulley, A. (2020) และ รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาของ ประเสริฐ แก้วแจ่ม และสุรราชภูมิ พรหมจันทร์ (2554) ซึ่งเป็นรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอาชีพ/วิชาชีพ เน้นการเสริมสร้างสมรรถนะในอาชีพ/วิชาชีพ โดยได้มีการนำเอาสมรรถนะหรือความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนหรือบุคลากรมาเป็นหลักการสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร นอกจากนี้ยังมีการรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา ได้แก่ ข้อมูลที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้เรียน การวิเคราะห์สังคม การศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา การประเมินสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ เป็นต้น

ขั้นตอนออกแบบและสร้างหลักสูตร เป็นขั้นตอนการดำเนินการ 1) กำหนดจุดมุ่งหมาย/วัตถุประสงค์ของหลักสูตร/หัวข้อเรื่อง ให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครูที่เกี่ยวข้อง 2) จากนั้นจึงนำวัตถุประสงค์ที่กำหนดไปออกแบบชุดการสอน ซึ่งประกอบด้วย โครงการสอน โดยในโครงการสอนจะมีรายละเอียดของรายวิชา มาตรฐานการเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา ระยะเวลา ครูผู้รับผิดชอบรายวิชา ซึ่งเป็นลักษณะแผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วย จำนวน 10 หน่วย ตามหัวข้อการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังมี ใบความรู้ ใบงาน สื่อการเรียนการสอน และวิธีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และหัวข้อการเรียนรู้/เนื้อหาของหลักสูตร การจัดสร้างเครื่องมือประเมินสมรรถนะของผู้เรียน ซึ่งเป็นเครื่องมือประเมินที่มีความหลากหลาย เพื่อใช้ในการประเมินความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ได้แก่ แบบทดสอบ แบบประเมินผลงาน แบบประเมินพฤติกรรมระหว่างการปฏิบัติงาน และแบบประเมินความพึงพอใจ เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานของกลุ่มเป้าหมาย โดยเครื่องมือต่างๆ ในขั้นตอนนี้จะต้องผ่านการตรวจสอบ/ประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และนำไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบ

ขั้นทดลองใช้หลักสูตรรายวิชาที่พัฒนาขึ้น เป็นการนำชุดการสอนซึ่งประกอบด้วย โครงการสอน ใบความรู้ ใบงาน สื่อการเรียนการสอน วิธีการจัดการเรียนการสอน และแบบประเมินสมรรถนะ ได้แก่ แบบทดสอบ แบบประเมินผลงาน และแบบประเมินพฤติกรรม ที่พัฒนาแล้วในขั้นตอนการออกแบบไปทดลองใช้โดยดำเนินการจัดการเรียนการสอนกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูซึ่งเป็นผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

ขั้นประเมินผลหลักสูตรรายวิชา เป็นการรวบรวมข้อมูลในขั้นการทดลองใช้หลักสูตร และหลังการใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นตามรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครู

ตามมาตรฐานวิชาชีพ แล้วดำเนินการจัดเรียง วิเคราะห์ และแปลผลข้อมูลโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

2. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาโดยที่พัฒนาขึ้นตามรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ

ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพสามารถจำแนกผลการประเมินรูปแบบเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การประเมินคุณภาพรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ และการประเมินโดยการนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นตามรูปแบบไปทดลองใช้กับผู้เรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพครู รายละเอียด ดังตารางที่ 1

หลังจากที่ได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบและเอกสารหลักสูตรที่เกี่ยวข้องตามรายละเอียดของรูปแบบเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้รูปแบบมีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจึงได้มีการนำรูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบในการนำไปใช้ พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ภาพรวมในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพครู

(n = 9)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม			ระดับความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ขั้นเตรียมการ	4.22	0.44	มาก	4.33	0.50	มาก
ขั้นออกแบบหลักสูตร						
- การกำหนดวัตถุประสงค์	4.77	0.44	มากที่สุด	4.55	0.53	มากที่สุด
หลักสูตร/ หัวข้อการเรียนรู้	4.67	0.50	มากที่สุด	4.11	0.33	มาก
- การสร้างเครื่องมือประเมิน	4.44	0.53	มาก	4.55	0.53	มากที่สุด
สมรรถนะ	4.33	0.50	มาก	4.44	0.53	มาก
- การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	4.48	0.50	มาก	4.42	0.50	มาก
ขั้นนำหลักสูตรไปใช้						
ขั้นประเมินผลหลักสูตร						
เฉลี่ยรวม	4.48	0.49	มาก	4.42	0.49	มาก

2.2 ผลการประเมินหลักสูตรรายวิชาที่พัฒนาขึ้นตามรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ

การพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา สำหรับการวิจัยนี้ทดลองพัฒนาหลักสูตร ในรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเป็นรายวิชาหนึ่งในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และเป็นส่วนหนึ่งในสมรรถนะที่สำคัญของมาตรฐานวิชาชีพครูหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นตามรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐาน

วิชาชีพ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์การเรียนรู้/หัวข้อเรื่อง ชุดการสอนและเครื่องมือประเมินสมรรถนะ การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร โดยมีหัวข้อเรื่องซึ่งได้ผ่านการกำหนดระดับน้ำหนัก การประเมินสมรรถนะ จำนวน 10 หัวข้อเรื่อง ได้แก่ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้การประเมินหลักสูตร หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรในศตวรรษที่ 21 และแนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรสู่หลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละระดับการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ผลการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พบว่า 1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพทุกรายการ และหัวข้อการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ทุกรายการเช่นกัน 2) การกำหนดระดับน้ำหนักการประเมินสมรรถนะจำนวน 10 รายการ โดยสมรรถนะแต่ละรายการจะมีค่าร้อยละน้ำหนักความสำคัญดังต่อไปนี้ (1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร ร้อยละ 8 (2) ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร ร้อยละ 6 (3) ทฤษฎีหลักสูตร ร้อยละ 6 (4) การพัฒนาหลักสูตร ร้อยละ 14 (5) การนำหลักสูตรไปใช้ ร้อยละ 8 (6) การประเมินหลักสูตร ร้อยละ 10 (7) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 6 (8) หลักสูตรในศตวรรษที่ 21 และแนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตร ร้อยละ 10 (9) การพัฒนาหลักสูตรสู่หลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละระดับ การศึกษา ร้อยละ 12 และ (10) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ร้อยละ 20 3) ชุดการสอนมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ทุกรายการ 4) เครื่องมือประเมินสมรรถนะที่เป็นแบบทดสอบ แบบประเมินผลงาน แบบประเมินพฤติกรรม และแบบประเมินความพึงพอใจในการพัฒนาหลักสูตรของ ครู มีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และสมรรถนะที่มุ่งประเมินทุกรายการ แบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่น KR-20 สูงกว่า 0.80 ทุกข้อ มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.32 ถึง 0.76 และมีค่าอำนาจ จำแนกอยู่ในช่วง 0.25 ถึง 0.67 ขณะที่แบบประเมินผลงาน แบบประเมินพฤติกรรม และแบบประเมิน ความพึงพอใจในการพัฒนาหลักสูตรของครู มีค่าความเชื่อมั่น สัมประสิทธิ์แอลฟา สูงกว่า 0.75 ทุกรายการ

ผลการประเมินสมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตรของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีผลคะแนนจาก การทำแบบทดสอบความรู้ ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีผลคะแนนจากการปฏิบัติงานและการประเมินผลงาน มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 88.60 โดยผู้เรียนทุกคน มีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงกว่าเกณฑ์การประเมินที่ ร้อยละ 80.00 มีผลการประเมินพฤติกรรมใน การพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยที่ 86.60 โดยผู้เรียนทุกคนมีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงกว่าเกณฑ์การประเมินที่ ร้อยละ 80.00 และผลการติดตามการปฏิบัติงานของครูโดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจใน การปฏิบัติงานด้านการพัฒนาหลักสูตรของครูหลังจากการได้เรียนรู้จากห้องเรียนไปแล้ว พบว่า ผู้บังคับบัญชาของผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของผู้เรียนในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.16 ดังตารางที่ 2, 3 4 5 และ 6

ตารางที่ 2 ผลการประเมินด้านความรู้ของผู้เรียน จากการทดลองใช้หลักสูตรรายวิชาตามรูปแบบ การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ

(n =30)

การทดสอบ		S.D.	df	t	Sig
ด้านความรู้					
ก่อนเรียน	13.17	2.92	29	16.58	0.00*
หลังเรียน	26.00	1.85			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 ผลการประเมินด้านความรู้ของผู้เรียน จากการทดลองใช้หลักสูตรรายวิชาตามรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ

(n =30)

การทดสอบ ด้านความรู้	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร	8	6.92	86.50
ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร	6	5.08	84.60
ทฤษฎีหลักสูตร	6	5.18	86.40
การพัฒนาหลักสูตร	14	11.97	85.50
การนำหลักสูตรไปใช้	8	6.64	83.00
การประเมินหลักสูตร	10	8.82	88.20
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	6	5.21	86.80
หลักสูตรในศตวรรษที่ 21และแนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตร	10	8.54	85.40
การพัฒนาหลักสูตรสู่หลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละระดับการศึกษา	12	10.32	86.00
และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	20	17.12	85.60
เฉลี่ย/รวม	100	85.80	85.80

ตารางที่ 4 ผลการประเมินผลงานการพัฒนาหลักสูตรของผู้เรียน จากการทดลองใช้หลักสูตรรายวิชาตามรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ

(n =30)

การประเมินผลงาน (ภาพรวมสรุปประเด็น)	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย รายด้าน	ร้อยละ
- ความถูกต้อง ครบถ้วนขององค์ประกอบหลักสูตร	20	17.60	88.00
- ความสอดคล้องของแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตร	20	17.50	87.50
- ความถูกต้อง เหมาะสมของเนื้อหาของหลักสูตร	20	18.50	92.50
- การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร	20	17.80	89.00
- ความเหมาะสม เป็นไปได้ของการนำหลักสูตรสู่การจัดการเรียนรู้	20	17.20	86.00
เฉลี่ย/รวม	100	17.72	88.60

ตารางที่ 5 ผลการประเมินพฤติกรรมในการพัฒนาหลักสูตร จากการทดลองใช้หลักสูตรรายวิชาตามรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ

(n =30)

การประเมินพฤติกรรม (ภาพรวมสรุปประเด็น)	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย รายด้าน	ร้อยละ
การวางแผน เตรียมการในการพัฒนาหลักสูตร	25	21.20	84.80
การทำงานเป็นทีมเพื่อปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตร	25	22.50	90.00
ความรับผิดชอบ มุ่งผลสัมฤทธิ์ในงานการพัฒนาหลักสูตร	25	22.50	90.00
การประเมินผลหลักสูตรตามหลักการ ทฤษฎีอย่างละเอียดรอบคอบ	25	20.40	81.60
เฉลี่ย/รวม	100	21.65	86.60

ตารางที่ 6 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา

(n =60)

รายการประเมิน (ภาพรวมสรุปประเด็น)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ขั้นเตรียมการ	4.18	0.50	มาก
ขั้นออกแบบหลักสูตร	4.25	0.45	มากที่สุด
ขั้นนำหลักสูตรไปใช้	4.15	0.44	มาก
ขั้นประเมินผลหลักสูตร	4.06	0.65	มาก
เฉลี่ย/รวม	4.16	0.51	มาก

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินงานวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ มีผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการพัฒนาแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ พบว่า รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา ประกอบด้วยขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่สัมพันธ์กัน จำนวน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมการ 2) การออกแบบและสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้ ชุดการสอน เครื่องมือประเมินสมรรถนะ และการประเมินผล 3) การนำหลักสูตรไปใช้ และ 4) การประเมินผลหลักสูตร

2. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา โดยการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดั้มาก และผลการทดลองใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นตามรูปแบบ พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนการประเมินสมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตร ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด พร้อมทั้งมีผลการประเมินความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาหลักสูตรของครูในระดั้มาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการดำเนินงานวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ เป็นลักษณะการพัฒนารูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมการ 2) การออกแบบและสร้างหลักสูตร 3) การนำหลักสูตรไปใช้ และ 4) การประเมินผลหลักสูตร โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จากผู้เชี่ยวชาญในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาดังกล่าวนี้ ได้มีการพัฒนามาจากการสังเคราะห์ทฤษฎีรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่ได้รับการยอมรับในเชิงวิชาการว่าเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพและผ่านการทดลองใช้มาแล้วในหลายรูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Oliva, Peter F. (1992) รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาของ Mager, R.F., & Beach, K.M. (1967) รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร BCIT, Curriculum Development (1995) รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Pulley, A. (2020) และ รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาของ ประเสริฐ แก้วแจ่ม และสุราษฏร์ พรหมจันทร์ (2554) ซึ่งเป็นรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอาชีพ/วิชาชีพ เน้นการส่งเสริมสมรรถนะในอาชีพ/วิชาชีพ โดยมีการนำเอาสมรรถนะหรือความรู้ และทักษะและคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนหรือบุคลากรมาเป็นหลักการสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ สุธี เสริมสุข ชัยวิจิตต์ เขียรชนะ และไพโรจน์ สิริยากร (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาชีพสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้เทคนิควิเคราะห์ผลกระทบไขว้ และ Nell Ard (2019) ที่ได้พัฒนาหลักสูตรวิชาชีพพยาบาลศาสตร์ตามมาตรฐาน Accreditation Commission for Education in Nursing Standard (ACEN) ซึ่งจะทำได้ผู้จบการศึกษาที่มีสมรรถนะเป็นไปตามที่องค์กรวิชาชีพกำหนด นอกจากนี้ในส่วนของ การประเมินสมรรถนะยังสอดคล้องกับ Katie Larsen McClarty and Matthem N. Gaertner (2015) ที่ได้แสดงทัศนะไว้ว่า การเรียนการสอนในรูปแบบฐานสมรรถนะ (Competency Based Education) นั้น การประเมินสมรรถนะผู้เรียนจำเป็นต้องมีการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการซึ่งอาจได้มาจากการปฏิบัติงานที่เฉพาะเจาะจง กฎหมาย ความรู้ที่ต้องการ ข้อกำหนดและมาตรฐานต่างๆ และในการประเมินควรต้องใช้เครื่องมือประเมินที่เหมาะสม รวมถึงหลักฐานที่ปรากฏ (Evaluation tool and evidence) ในการประเมินสมรรถนะด้วย

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาตามรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ พบว่า ครูซึ่งเป็นผู้เรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูและเป็นผู้กลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยทั้งหมด มีผลการประเมินสมรรถนะในรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร ผ่านเกณฑ์การประเมินในทุกรายการ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาซึ่งประเมินโดยผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้เป็นผลมาจากองค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชานี้ได้ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้มีการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะอย่างสมบูรณ์ ทำให้วัตถุประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชาถูกกำหนดอย่างสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ และได้นำวัตถุประสงค์ไปใช้เป็นหลักการในการออกแบบเพื่อสร้างหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ ชุดการสอนซึ่งประกอบด้วย โครงการสอน ใบความรู้ ใบงาน สื่อการสอน และวิธีสอน แบบทดสอบ การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรเป็นไปอย่างสอดคล้องกับกิจกรรมตามชุดการสอนและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนารูปแบบ

การพัฒนาหลักสูตรของ แชน โมร่าย ไฟโรจน์ สลธิยากร และพิสิฐ เมธากัทธ (2560) ที่ดำเนินการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบผสมผสานเพื่อพัฒนาสมรรถนะการสอนงานของครูฝึกใน สถานประกอบการซึ่งมีแนวทางในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือมีการนำ สมรรถนะที่สำคัญในมาตรฐานอาชีพ/วิชาชีพ มาเป็นจุดเน้นสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร นอกจากนี้ใน ด้านการประเมินสมรรถนะยังได้มีการกำหนดน้ำหนักความสำคัญสมรรถนะของครู และมีการทดสอบ คุณภาพของเครื่องมือตามรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่พัฒนาขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุรินทร์ บุญสนอง (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเพื่อการจัดการเรียนการสอน วิชาชีพหลักสูตรฐานสมรรถนะรายวิชา และได้อธิบายว่า การกำหนดน้ำหนักความสำคัญตามสมรรถนะ ของหัวข้อเรื่องในหลักสูตร เป็นปัจจัยที่ทำให้เครื่องมือวิจัย ที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะสามารถประเมิน ได้อย่างเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น และส่งผลให้ผลการวิจัยเป็น ไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะครู ตามมาตรฐานวิชาชีพในครั้ง นี้ มีการใช้เครื่องมือการวิจัยเพื่อการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบและ หลักสูตรในหลายรายการ ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรในการประเมินคุณภาพของเครื่องมือ อย่างครบถ้วนก่อนนำไปใช้จริง ดังนั้นควรมีการวางแผนเพื่อกำหนดระยะเวลาเพื่อกิจกรรมการวิจัย ดังกล่าวนี้อย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถทดลองใช้ ปรับปรุง เครื่องมือวิจัย และนำสู่การทดลองใช้จริง ได้ เป็นอย่างดี

2. รูปแบบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนั้นมุ่งเน้นที่การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาตามมาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งสถาบัน การศึกษา ครู อาจารย์ ผู้ที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชาชีพอื่น สามารถนำแนวทางตามรูปแบบการ พัฒนาหลักสูตรรายวิชาตามมาตรฐานวิชาชีพครูไปประยุกต์ใช้กับมาตรฐานอาชีพ หรือมาตรฐานวิชาชีพ ของตนเอง เพื่อพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในวิชาชีพได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรได้มีการศึกษาและวิจัยต่อยอดในเรื่อง การพัฒนาระบบการประเมินหลักสูตรรายวิชาที่ เสริมสร้างสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีแนวทางในการประเมินหลักสูตรที่ อิงสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครู และสามารถนำไปใช้ประเมินได้อย่างมีคุณภาพ

2. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครู ตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยมีเป้าหมายคือ เพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรออนไลน์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทำให้ครูสามารถนำรูปแบบหลักสูตรนี้ไปพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมออนไลน์ในวิชา ต่าง ๆ ที่ตนเองรับผิดชอบได้ อันจะทำให้ครูสามารถพัฒนาทักษะในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรได้เพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562, 20 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 68 ง. หน้า 18-20.

- แทน โมราย, ไพโรจน์ สติรยากร, และพิสิฐ เมธภัทร. (2560). รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบผสมผสานเพื่อพัฒนาสมรรถนะการสอนงานของครูฝึกในสถาน. **วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรมพระจอมเกล้าพระนครเหนือ**. ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2560), 247-255.
- ประเสริฐ แก้วแจ่ม และสุราษฎร์ พรหมจันทร์. (2554). การนำเสนอหลักสูตรหลักสูตรรายวิชาสำหรับการจัดการเรียนการสอนในสถานประกอบการ. การประชุมวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรมระดับชาติ ครั้งที่ 4 วันที่ 7-8 กรกฎาคม 2554 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- พิมพ์ แคล้วลาด และกัญญ์ชการ์ย์ นิลวรรณ. (2560). แนวทางการพัฒนาครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8. 1712-1723.
- สุธี เสริมสุข, ชัยวิจิต เขียวชนะ, และไพโรจน์ สติรยากร. (2556). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้เทคนิควิเคราะห์กระทบไข่วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุรินทร์ บุญสนอง (2558) การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียน การสอนวิชาชีพหลักสูตรฐานสมรรถนะรายวิชา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาการสอนเทคนิคศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2546). **พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2562). **ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ พ.ศ.2562** สืบค้นจาก <https://www.ksp.or.th/ksp2018/wp-content/uploads/2020/06/>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). **ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย พ.ศ. 2563**. กรุงเทพฯ: บริษัท ทริปปี้ล กรุ๊ป จำกัด
- BCIT, (1995). **Curriculum Development**. British Columbia: British Columbia Institute of Technology.
- Finch, R. Curtis., & Crunkilton, R. John. (1979). **Curriculum Development in Vocational and Technical Education: Planning, Content and Implementation**. 2nd ed. U.S.A. : Allyn and Bacon, Inc.
- Katie Larsen McClarty., & Matthem N. Gaertner. (2015). **Measuring Mstery Best Praictices for Assessment in Competency-Based Education** Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED557614.pdf>.
- Mager, R.F., & Beach, K.M. (1967). **Developing Vocational Instruction**. Belmont: Fearon Publishing.
- Nell Ard Suzette Farmer Sharon F. (2019). Beasley and Keri Nunn-Ellison Using the ACEN Standards in Curriculum Development. **Teaching and Learning in Nursing**. Volume 14, Issue 2, April 2019, A3-A7.

- Oliva, Peter F. (1992). **Developing the Curriculum**. 3rd ed. New York: Harper Collins Publisher.
- Pulley, Patrick A. (2020). **Developing an Instructional Model in an Industrial Application**. Retrieved from <https://core.ac.uk/download/pdf/60556413.pdf>.
- Sutee Sermsuk., Chaiwichit Chianchana., & Pairote Stirayakorn. (2014). A Study of Model of Vocational Curriculum Development Under Vocational Education Commission Using Cross-impact Analysis. **Procedia - Social and Behavioral Sciences Volume 116**, 21 February 2014, 1896-1901.